

Savings and Investment

ปีที่ 4 ฉบับที่ 58 ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2560

พันธบัตรสีเขียว (Green Bonds)

ศุภรธี เกตุทัต



ปัจจุบันทั่วโลกให้ความสำคัญเรื่องการสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจในลักษณะ Green Growth หรือการเติบโตสีเขียว โดยภาครัฐและภาคเอกชนปรับเปลี่ยนมาเน้นการใช้จ่ายและการลงทุนเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รวมทั้งเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศในระดับสากล ด้วยการเป็นผู้นำในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนสนับสนุน Sustainable Development Goals (SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ และสอดคล้องกับการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 22 (COP22)

แหล่งเงินเพื่อใช้จ่ายและลงทุนดังกล่าว อาจมีที่มาจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ งบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และการส่งเสริมการลงทุนโดยเอกชนผ่านมาตรการของภาครัฐ อย่างไรก็ตาม การใช้จ่ายและลงทุนในลักษณะนี้จำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมาก ดังนั้น การสนับสนุนให้เกิดช่องทางการระดมทุนในรูปแบบการออกพันธบัตรสีเขียว (Green Bonds) จึงสามารถช่วยลดปัญหาการขาดการลงทุกระยะยาวที่เหมาะสมในด้านสิ่งแวดล้อม และพัฒนาตลาดทุนโดยการเพิ่มผลิตภัณฑ์ทางการเงินใหม่ให้แก่นักลงทุนและผู้ระดมทุนในโครงการที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมได้ในอีกทางหนึ่ง

นิยามของ Green Bonds

โดยข้อเท็จจริงแล้ว ในต่างประเทศหรือองค์กรต่าง ๆ ได้กำหนดนิยาม Green Bonds ไว้แตกต่างกันไป แต่โดยรวมแล้ว Green Bonds หมายถึง ตราสารหนี้ที่ออกเพื่อระดมทุนและนำเงินที่ได้ไปลงทุนในโครงการสีเขียว (Green Projects) อย่างไรก็ตาม ลักษณะโดยทั่วไปของ Green Bonds มี 4 รูปแบบ ได้แก่

- (1) ตราสารหนี้ที่ออกเพื่อระดมทุนและนำเงินที่ได้ไปลงทุนในโครงการสีเขียวโดยเฉพาะ (Green Use of Proceeds Bond)
- (2) ตราสารหนี้ที่ออกเพื่อระดมทุนและนำเงินที่ได้ไปบริหารจัดการโครงการสีเขียวทางอ้อม (Green Use of Proceeds Bond) เช่น ใช้เพื่อบริหารกระแสเงินสด เป็นต้น
- (3) ตราสารหนี้ที่ออกเพื่อระดมทุนและนำเงินที่ได้ไปลงทุนในโครงการสีเขียวหนึ่งหรือหลายโครงการ ซึ่งผู้ลงทุนจะเป็นผู้รับความเสี่ยงของโครงการสีเขียวโดยตรง โดยอาจมีหรือไม่มีสิทธิเรียกร้องกับผู้ออกตราสารดังกล่าว (Green Use Proceeds Project Bond)
- (4) ตราสารหนี้ที่ออกเพื่อเป็นหลักประกันแก่โครงการสีเขียวหนึ่งหรือหลายโครงการ ซึ่งตราสารหนี้ดังกล่าวอาจมีหลักประกันหรือไม่ก็ได้ (Green Use Proceeds Securitized Bond)



องค์ประกอบของ Green Bonds 

สมาคมตลาดทุนระหว่างประเทศ (International Capital Market Association : ICMA) ได้เสนอแนะหลักการของ Green Bonds (Green Bond Principles : GBP) โดยมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้



(1) Use of proceeds

เป็นการกำหนดว่า ผู้ออกตราสารจะต้องนำเงินไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ พลังงานหมุนเวียน การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การควบคุมและป้องกันมลพิษ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตอย่างยั่งยืน การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นดินและในน้ำ การขนส่งที่สะอาด การจัดการน้ำอย่างยั่งยืน การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีการผลิต และกระบวนการที่มีประสิทธิภาพเชิงนิเวศเศรษฐกิจ และรวมถึงโครงการที่ไม่ได้ระบุไว้ตาม GBP ทั้งนี้ ผู้ออกตราสารหนี้เพื่อสิ่งแวดล้อมอาจออกตราสารเพื่อระดมทุนและลงทุนเอง หรืออาจระดมทุนเพื่อนำไปให้สินเชื่อแก่เจ้าของโครงการสีเขียว หนึ่งหรือหลายโครงการก็ได้

(2) Process For Project Evaluation And Selection

เป็นการกำหนดแนวทางการประเมินผลและคัดเลือกโครงการโดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบเรื่องตราสารหนี้เพื่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบ ได้แก่ การกำหนดหลักเกณฑ์ที่โปร่งใสสำหรับโครงการที่จะออกตราสารหนี้เพื่อสิ่งแวดล้อม กระบวนการทางเอกสารเพื่อเป็นหลักฐานว่าสอดคล้องกับโครงการสีเขียวที่ระบุไว้ ตลอดจนหลักเกณฑ์การประเมินผลและการคัดเลือกโครงการโดยสรุปซึ่งเปิดเผยต่อสาธารณชน



(3) Management Of Proceeds

เป็นการกำหนดแนวทางการบริหารเงินที่ผู้ออกตราสารระดมทุนได้ โดยต้องสามารถตรวจสอบได้ การจัดสรรเงินต้องสอดคล้องกับความต้องการใช้เงินในแต่ละช่วงของโครงการ และควรได้รับการวิเคราะห์จากผู้ตรวจสอบบัญชีหรือการวิเคราะห์ภายนอก (External review) โดยผู้ออกตราสารหนี้เพื่อสิ่งแวดล้อมจะต้องปฏิบัติตามแนวทางการออกตราสารหนี้โดยทั่วไป แต่ต้องแยกบัญชีเพื่อให้ผู้ตรวจสอบบัญชีสามารถตรวจสอบการบริหารเงินซึ่งยังไม่ได้จัดสรรในโครงการลงทุนได้

(4) Reporting

เป็นการกำหนดให้มีการจัดทำรายงานการใช้เงินเป็นรายงวด และแยกเป็นรายโครงการ ตลอดจนการรายงานประสิทธิภาพของโครงการในเชิงปริมาณ เช่น พลังงานที่ประหยัดได้ มลพิษที่ลดลง เป็นต้น



นอกจากนี้ ICMA ได้แนะนำแนวทางการวิเคราะห์ภายนอก (External Review) เพื่อให้สอดคล้องกับ GBP ดังกล่าวข้างต้นไว้จำนวน 4 ประเด็น โดยผู้วิเคราะห์ภายนอกอาจดำเนินการในประเด็นใดประเด็นหนึ่งหรือทั้งหมดก็ได้ ดังนี้

- (1) การให้คำปรึกษา (Consultancy) ผู้ออกตราสารหนี้สามารถรับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้รับการยอมรับด้านสิ่งแวดล้อมหรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
- (2) การรับรอง (Certification) ตราสารหนี้สามารถรับการประเมินและรับรองมาตรฐานตามหลักเกณฑ์ของหน่วยงานภายนอก
- (3) การตรวจสอบ (Verification) ตราสารหนี้สามารถได้รับการตรวจสอบโดยผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบ เช่น ผู้สอบบัญชี เป็นต้น ซึ่งเป็นการตรวจสอบว่าเป็นไปตามที่ผู้ออกตราสารหนี้ได้ระบุไว้
- (4) การจัดอันดับ (Rating) ตราสารหนี้สามารถรับการจัดอันดับจากหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยงานวิจัยหรือบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือ เป็นต้น



นิยามและขอบเขต Green Bonds ของประเทศต่าง ๆ

ประเทศ/หน่วยงาน	นิยาม Green Bonds	ขอบเขตโครงการ Green Bonds
ICMA	Any type of bond instrument where the proceeds will be exclusively applied to finance or re-finance in part or in full new and/or existing eligible green projects	<ul style="list-style-type: none"> - Renewable Energy - Energy Efficiency - Pollution Prevention and Control - Sustainable Management of Living Natural Resources - Terrestrial and Aquatic Biodiversity Conservation - Clean Transportation - Sustainable Water Management - Climate Change Adaptation - Eco-Efficient Products
World Bank	A green bond is a debt security that is issued to raise capital specifically to support climate related or environmental projects.	Supports the transition to low-carbon and climate resilient development and growth in client countries. This includes both mitigation of and adaptation to climate change. Eligible projects are selected by World Bank environment specialists and meet defined World Bank eligibility criteria for low-carbon and climate resilient development.
ADB	Green use of proceeds bonds	Projects eligible for Green Bond financing should be in the areas of Clean energy, Sustainable transport and urban development, Green land use and forest management, Building climate resilience, and Strengthening climate change adaption and mitigation policies, governance, and institutions.
China	The securities issued by institutions in accordance with law, with a purpose to raise funds to support the green industry and to repay capital with interests by contract	<ul style="list-style-type: none"> - Energy Conservation - Pollution Control - Resources Utilization - Clean Transport - Clean Energy - Ecological Protection & Climate Change Adaption
India	Like any other bond where a debt instrument is issued by an issuer for raising funds from investors. However, what differentiates a Green bond from other bonds is that the proceeds of a Green Bond offering are 'ear-marked' for use towards financing 'green' projects. Securities	<ul style="list-style-type: none"> - Renewable and Sustainable Energy - Clean Transportation - Sustainable Water Management - Climate Change Adaptation - Energy Efficiency - Sustainable Waste Management

ประเทศ/ หน่วยงาน	นิยาม Green Bonds	ขอบเขตโครงการ Green Bonds
	and Exchange Board of India (SEBI) will make evaluations of this on a case-by-case basis: “green bonds may be as specified by SEBI from time to time”	<ul style="list-style-type: none"> - Sustainable Land Use - Biodiversity Conservation

